מסורת הש"ס

גמ' ג)[גי' הערוך מדרקא ע"ש ערך מגל] **ג)**ועיל קיג: **ג)**עהכות פ"ל מ"ב **ד)**נדה נג. כריתות כא. זבחים קה. **רש"י ה)**ל"ל מוכלא **ו)**עיין רש"ל שהעתיק גליון מרפ"י יבן **ז)**[קהלרין סג.] **ח)**[מה: דלכמיב ביחזקאל כ"ל נתת מוחך על גוזלי תלגים רשעים כל"ל ועי' תוס' נעיל לה: ד"ה דם] **תוס' ט)**עי' ר"מ שכתב שתוס' שלפנינו תסר ומי שלפנר ליישב רק כל מעיינים בספרים ממלא מגומר הכל עכ"ל נכון

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מיטמאין וכו' מן הסרן **אפי'** הן נעזין יד:

(ז) תוס' ד"ה והוא שכנסו ול' **נבי איסור** משום דבטלים לא:

(ג) ד"ה וכ' יוחנן וכו' מ"ט דר"ל **הלא** עור ועצם:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה זרועים וכו' ואינן נעזין **אף התרומה** לטמא מדם וכו' כל"ל:

הגהות

רש"י ד"ה **חייבין עליו. ופליג את"ק דמתני'.** כל"ל:

(יעב"ן)

ד"ה זרעים. אבי אבות אינן נעשין אב לטמא. כל"ל:

(יעב"ן)

תורה אור

גמ' א) וְאוֹתָם אַתֶּם טֹפְלֵי שָׂקֶר רִפְאֵי אֱלֹהַּ כֻּלָּכֶם: (איוב יג, ד)

ב) וְכִי יִתֵּן מַיִם עַל זָרַע וְנִבֵּלָתָם עָלָיו נִטְמָא הוּא לָכֶם: (ויקרא יא, לח)

רש"י ג) וְכֹל אֲשֶׁר יָגַע בּוֹ הַטָּמֵא יִטְמָא וְהַנֶּפֶשׁ הַנֹּגַעַת תִּטְמָא עַד הָעָרֶב: (במדבר יט, כב)

מרטקא. גיד הסדלה והטוהר והוא רכך ונכון וקשה מאד וקורין לותו ייבו"ל: **בשר שפלטתו סכין.** כשמפשיטין את הבהמה שהסכין פוטו מן הבשר אלל העור ולא תזיב ולקמיה פריך היכי דמי דלמלרופי מלרף ובפרי נפשיה אין מקבל טומאה: **ואולם אתם טופלי שקר.** ליוב אמר למכיליו מחבירי דברי שקר אתם ודבר אחין בו לרפואה אתם לומרין לרפותי. ומרטקא משמשק אין בו רפואה להחבר עוד: **בשר שפלטתו סכין בר רפואה הוא.** המלדל בשר מן החי פעמים שקושרין לותו במקומו והוא נדבק ומעלה מרוכה: **המכונס.** הנתפך יחד [ב] יפה: **חייבין עליו.** משום נבלה אין שחוטין אין שהוגע בו ונכנס למקדש ופליג למתני' דקתני אבל לא טומאת נבלה: **והוא שכנסו.** לשמשיה [ג] וגלי דעתיה דלא בטליה מעיקרא אבל מחבירו ולא ע"י תיוקות שלא בטלה בכך: **בשלמא למ"ד.** אלל היינו בשר שפלטתו סכין היינו דמחייב לשיכא למימר כיון דכנסו לשמשיה ולדר למילתיה וגלי דעתיה דלא בטליה מעיקרא: **באלל דר' יהודה לא פליגי.** דודאי רבי יהודה לשבר שפלטתו סכין קאי ורבי יוחנן נמי מודי דבשר שפלטתו סכין [ד] ליקרי אלל ובמרטקא הוא דפליגי ולמ"ק ר' יוחנן לשר מרטקא נמי מקרי אלל דשמשכתן בקרא ואלל דמתני' דקאמר מרטרף בכולהו אלל קאמר דמרטרפי ובפרי נפשייהו לא מטמו ואתא רבי יהודה למימר בשלל מרטקא מודיעך דלא הוי בשר בשפי נפשיה [ה] בשר שפלטתו סכין אם מזר וכיון דגלי דעתיה דלא בטליה ואייבין עליו משום נבלה: **אבל מרטקא לא מצטרף.** דעת בעלמא הוא: **אי דחשיב עליה.** לפיכי בשר: **באנפי נפשיה.** נמי ליטמא טומאת אוכלין דקי"ל דמשכבה [ו] שויא אוכלא כל מידי דמלי למיכליה ואע"ג דלאו אוכיתי כלאמרן בפרק בהמה המקשה (לעיל דף עז:) עור שנקלו ואליה שחיבב עליה מטמא טומאת אוכלין ונהי דאו לא הדר הוי בשר בעניין טומאת נבלות דהא נעשה עור בבטולו הראשון אבל [ז]אחולו מיהא הוי לטמא טומאת אוכלין אם נגע בשר דלא גרע מעור שנשלקו: [ח]**מקצתו חישב עליו.** ולא פי' ליזה קלא הלכך כגיפה מיניה לא מקבל טומאה דהא לא חיבב על כולו אבל כי מלטרף בהדי שאר אוכלין מלטרף ההוא קלא דמשכה דאית ביה לשמשומי שיעורא: **פלטתו חיה.** נשכה כלב ודלדל מן הבשר לגד העור ומ"ב שמטה והפליטו גם הסכין עור ואין יודע אי זה מהן פלטה חיה ואיזה סכין והוחל דפלטתו חיה לא בטיל מסמטת והחוא דסכין בטליה מדעת וכולה בדלא חיבב עליה הלכך כי הוי בהדי שאר אוכלין מלטרף ההוא קלא דחיה בהדייהו ולטומאת נבלות לא ועע"ג דפלטתו חיה דמתניתין רבי עקיבא היא דאמר העור מבטלו מטומאת נבלות ואפילו פלטתו חיה לקמן (דף קכב.): **תנן התם.** בממכת טהרות (פ"ל מ"ב) בפרר טהרות גבי נבלת עוף טהור: **החרטום.** בי"ק בלע"ז: **מיטמאין.** אם קבל העוף טומאה מן הארץ (ו) אלו נעשין יד להכניס ולהוליף טומאת עוף אין לו טומאת מגע משום נבלה ע"כ קבלה מאמרים שהרי אין לך אלל שאמור בה טומאת אלילה לטמא בגיה הבליעה: **ומצטרפין.** לכביצה: **תחתון של עליון.** קליפת רלועה דקה יש בתוך הפה דבוקה למרטוף בעליון לאמרו: **צפרנים.** היכא הוו מוכל: **מקום המובלע בבשר.** שרבי הצפרנים: **השוחט בהמה טמאה לעובד כוכבים.** הא פריכית לה (לעיל קיז:) לכיון דלכוותה בשחיטת ישראל בטהורה משוים לה מוכלת בעודה מפרכסת ולישראל אריא להא בשחיטה תניא [ז] להו מילתא השתא נמי הוחיל וישראל שחטה מעליא ע"ג דבטומאה לא שייכא שחיטה ולעובד כוכבים לא משתרי עד שתמות לאבר מן החי הוא לגבייה אפ"ה מהניא משחטא ישראל [ח] להכיליה לעובד כוכבים לשוית מוכלת בעודה מפרכסת וכ"ש טהורה שמוכל היתר גמור הוא בעודה מפרכסת והא לתמרינן [ט]לקור לאכול מבהמה קודם שתלא נפשה מדרבנן הוא וכן עובד כוכבים בטהורה תניא נמי לקמן דהוחיל וטהורה היא ומשכחן היתר בטהורה [י] מפרכסת שבחטה ישראל בהמה טמאה נמי כי שחטה עובד כוכבים הויא לאוכל לטמא טומאת אוכלין מן הארץ שאם תחזור ומגע בחוכלין אחרים קודם שתמות ותעשה נבלה תטמא [י] אבל ישראל בטהורה אין לריכה משחטה ועובד כוכבים בטומאה לא מהניא לה משחטה בעודה מפרכסת דלא בשחיטה כשרה היתר בדכוותה: **שונים.** יש תנאים שסוברים שישראל בטומאה להתכיליה לעובד כוכבים ואי לא חיבב לא חיבב על שתמות וכן עובד כוכבים בטהורה: **והכשר.** ממקום אחר הכשר מים דדם שחיטה דילה לא מכשר לה דלא ליקרי משקה דלא דם חלגים דלתמרינן בהשוחט (שם) ואיכא דם שחיטה הוגמת מכשיר לחיתקת למים דכתיב על הארץ תשפכנו כמים דלתמרינן בהשוחט (שם) בעבד כוכבים לאו דם חלגים הוא ולא דם שחיטה הוא והוי כדם מגפתו וכדם שתת דחלב לא מיקרי דלא על ידי גיסטרא ומלוחר דלתמרינן בסוטה (דף[ט]) לאחת מוחה על לוחלי מגל רשע: **הרי סופה לטמא טומאה חמורה.** מדם וכלים בכזית ואפילו בשאר כשאמות: **זרעים.** אינן נעשין אב הטומאה עולמית ואפילו נגעו בשאר שהוא אבי אבות ואינן נעשין אב [א] לטומאת מדם וכלים דמהיכא נפקא לגוגע בשאר שאר מטומאת מדם מהאי קרא דכתיב (במדבר יט) [ב] וכל אשר יגע בו הטמא יטמא והנפש הנוגעת בהוחו טמא עד הערב וכי כתיב האי קרא בדבר שיש לו טהרה בהוחה וכתיב לכתיב לעיל מיניה והזה הטהור על הטמא וגו' ובההוא טמא קאי והנפש הנוגעת יצחו מוכלין ומשקין וכלי חרס הוחיל ואין להם טהרה במקוה אין נעשין אב הטומאה: **נבלת עוף טהור צריכה מחשבה.** לקבל טומאת מוכלים מן הארץ שאם לא חיבב עליה לאוכלה הינה מקבלת טומאה ואם מזרה ונגעה בחוכלים לא נטמאו: **ואינה צריכה הכשר.** משנה היא בפרכת טהרות (פ"ל מ"ב) שלשה עשר דברים נאמרו בעוף טהור וזו אחת מהן:

והדר מייתי [לה] **לערלה פרי פרי מבכורים.** וא"ת בכפ' כל שעה (פסחים כד:) פשיטא מהן משנה דכל חיסורים שבחורה אין נוקין עליהם אלא כדרך הנאתן והכא קאמר משום דגמר לה מבכורים [ט]וי"ל דרבוי להכא נריכי דלא ניימא זיעה בעלמא הוא:

מרטקא. פי' ר"ח בשר מת וכן נראה בר"ת ולא כפי' הקונטרס שפי' גידי הגוף מדמסרינן פרק כל הפסולים (זבחים דף לה.) פגל נאלל אפפגלה מורחה פגל במורחה לא נאפגלה אלל ובעוף אין גידי אלא קטן ומורחה לא שייך אלא בעוף ולאחן דאפרש בשר שפלטתו סכין לא קאי מהאם דהא אמרי' בסמוך דלכ"ע מרטקא נמי הוי אלל: **ר' יהודה אומר חייבים עליו.** הא דלא קאמר מטמא טומאת נבלות דלא תימא מדרבנן להכי קאמר חייבין עליו:

והוא שכנסו. תימה מה שייכא מחשבה לאיסור דגבי טומאה שייך למלק דאי מבטל ליה עץ בעלמא הוא אלל אבל (ג) משום דבטליה לא מחטרי בהכילה לכך נרחה לחייבין עליו לא מיירי לענין אכילה אלא לריך בשר שפלטתו אלל לענין אם נכנס למקדש כמו שפי' בקונטרס בלאחן אחר והא דלא נקט טומאת נבלות דאי תימא מדרבנן כדפי' וכן נרחה דאי אחשיב אכילה הא כיון דאכילה אין לך כיוצא בו גדול ממנה: **ורבי יוחנן אומר** [י] **אף מרטקא מצטרף.** ולאו בכה"ג דהוי שומר ועצם מלטרפים משום שומר ולירוף שומר מקראי דרשינן לעיל (דף קיח.) אלא מיירי כגון שיש בראשו כזית בשר דאע"ג דלא הוי שומר מלטרף לרחוי הוא שיאכל אגב בשר וירים לקיש סבר אלא מלטרף לאין לאוי לאכילה דעץ בעלמא הוא: **ה"ג במשנה בטהרות החרטום והצפרנים מטמאין בו'.** ולא גרסינן הא קרניס וקרניס דמפרש הא לא פפא בסמוך אמתני' דהכא אקי:

סוגיל

שקופה

מסכת טבול יום
פרק ד' המשך משנה ז'

נִשְׁבְּרָה, אֵינָהּ מְדַמַּעַת. עַד הֵיכָן תִּשָּׁבֵר וְלֹא תְדַמֵּעַ, כְּדֵי שֶׁתִּתְנַגְּלֵגֵּל וְתַגִּיעַ לַבּוֹר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, אַף מִי שֶׁהָיָה בּוֹ דַּעַת לְהַתְנוֹת וְלֹא הִתְנָה, נִשְׁבְּרָה אֵינָהּ מְדַמַּעַת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא תְּנַאי בֵּית דִּין:

עין משפט נר מצוה

לא א מיי' פ"ג מהל' טומאת אוכלין הל' ג:

לב ב ג מיי' פ"ד שם הל' ד ופ"ל מהל' שאר אבות הטומאות הלכה ח:

לג ד מיי' פ"ג מהלכות טומאת אוכלין הל' ג:

לד ה ו מיי' שם הל' ד:

לה ז מיי' שם הל' ג:

פניני רש"י

שונין. המנגיחים שונין בריימ"ש: (שבת סו.)

שונין. בעלי בריימ"ש: (כתובות קד.)

ואינה צריכה הכשר. ...לפ שום הכשר יריאת טומאה לפ הכשר מים ולפ הכשר שרץ אלפ מאיליהם בלפ שום נגיעה: (נדה נ:)

שיטה מקובצת

פ) והכשר ממקום אחר: **ב)** המכונס הנאסף יחד הס"ד ותיבת יפה נמחק: **ג)** והוא שכנסו דאחשביה וכו' אבל נתכנס מאליו כגון ע"י תינוקות. וע"ב ע"א בס"י כגון שלא במחברין או ע"י תינוקות וכו': **ד)** דבשר שפלטתו סכין נמי איקרי אלל: **ה)** לענין נבלות אבל באלל שפלטתו סכין: **ו)** דקי"ל דמחשבה משויא אוכלא: **ז)** דהא בשחיטה חליא מלתא השתא נמי: **ח)** אפ"ה מהניא מחשבת ישראל שחישב להאכילה לנכרי לשווייה אוכלא: **ט)** במפרכסת כי שחטה ישראל השתא נמי: **י)** נבלה תטמאם הס"ד ומה"ד שונים יש כו' בטהורה אבל ישראל בטהורה אין צריכה מחשבה כו' דלא אשכחן היתר בדכוותה הס"ד ומה"ד והכשר: **יא)** ור' יוחנן אמר מרטקא נמי מצטרף: **יב)** מ"ט דר"ל הא עור ועצם: